

IN MEMORIAM

Dr SLOBODAN D. MILOŠEVIĆ, naučni savetnik

(1932–2013)

Slobodan D. Milošević, naučni savetnik u Institutu za savremenu istoriju, pripada generaciji istoričara koji su svojim radovima dali pouzdan temelj istraživanju fenomena savremene istorije, generaciji koja je profilisala ovu granu naše historiografije. Osnova za to je bila kako mnogo veća sređenost i dostupnost istorijskih izvora, tako i širenje istraživačkih napora na celi niz novih tematskih polja, koja su bila potpuno zanemarena i potisnuta. Jedna od velikih neistraženih tema bilo je i stradanje stanovništva tokom Drugog svetskog rata u Jugoslaviji, posebno pitanje masovnog prisilnog pomeranja stanovništva. Svojim radovima Slobodan Milošević je doprineo da se umnogome izmeni crno-bela ideologizovana slika rata na našem tlu, kojom su decenijama dominirali herojski narativ i simetrije zločina i zločinaca. Za to je trebalo imati i istraživačku hrabrost koja njemu nije nedostajala.

Slobodan Milošević je rođen 11. septembra 1932. u Prislonici kod Čačka. Diplomirao je 1958. na Filozofskom fakultetu u Beogradu, istorijska grupa. Doktorirao je 1977. na Filozofskom fakultetu u Prištini. Od 1960. radio je u Institutu za istoriju radničkog pokreta naroda Jugoslavije, zatim u Institutu za izučavanje radničkog pokreta. Od 1969. do penzionisanja 1997. radio je u Institutu za savremenu istoriju.

Bio je strog, ali i izrazito pravičan, patrijarhalan i porodičan čovek. Kolege ga pamte ne samo po velikoj radnoj energiji, nego i po predusretljivosti i spremnosti da pomogne savetom i upućivanjem na arhivske izvore i literaturu za pojedine teme.

Radovi Slobodana Miloševića mogu da se podele u tri istraživačke oblasti. Prva je vezana za stradanje i zločine i u tom okviru i za pitanja izbeglištva, interniranja u koncentracione i zarobljeničke logore. Druga istraživačka oblast su bili nemačko-italijanski odnosi u Jugoslaviji do kapitulacije Italije, dok je treća posvećena temama vezanim za organizovanje partizanskih slobodnih teritorija, uz ostalo i za kulturno-prosvetni rad i opismenjavanje boraca.

Svojom, svakako najznačajnijom, knjigom *Izbeglice i preseljenici na teritoriji okupirane Jugoslavije 1941–1945* (Beograd 1979), Slobodan Milošević je na velika vrata uveo temu izbeglištva u domaću historiografiju. Uz ostalo, on je pokazao izuzetno značajnu ulogu srpskih kvislinških vlasti u spasavanju i zbrinjavanju stotina hiljada izbeglica i prognanika sa ostalih područja podeljene Jugoslavije, među njima i onih sa nemačkog okupacionog područja u Sloveniji. Svojom knjigom o nemačko-italijanskim odnosima u Jugoslaviji u Drugom svetskom ratu, Slobodan Milošević je dao doprinos razumevanju ključnog značaja tih odnosa za događaje na tlu podeljene zemlje. Radovima o organizovanju slobodne partizanske teritorije i životu na njoj on je tematski obogatio našu historiografiju u kojoj je do tada bilo malo mesta za fenomene izvan političke i, posebno, vojne strane događaja. Njegova istraživanja pitanja ratnih vojnih zarobljenika, na žalost, ostala su nedovršena i ta tema još uvek čeka celovitu naučnu obradu.

Osim monografija i brojnih članaka i priloga u naučnim časopisima i zbornicima radova, Slobodan Milošević je dao značajan doprinos srpskoj i jugoslovenskoj historiografiji i u priređivanju preko 20 istorijskih izvora.

Uprkos dugoj bolesti, pisao je do poslednjeg časa nastojeći da rezultate svog bogatog istraživačkog iskustva predstavi naučnoj i najširoj javnosti.

Umro je 20. februara 2013. u Beogradu.

Milan Koljanin